

B.A. (Sem.-II) Examination

EC-I 111

Defence Studies

May-2017

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 35

Note: All questions carry equal marks.

Draw neat diagram wherever necessary.

૧. ભારતના સામુદ્રિક ક્ષેત્રનું મહત્વ ચર્ચો અને ભારતના બંદરોનો પરિચય આપો.

અથવા

૧. ભારતના સડક માર્ગો પર વિગતે નોંધ લાખો.

૨. ભારતના પુનઃ પ્રાપ્ય ઊર્જા સંસાધનોનું વર્ણન કરો.

અથવા

૨. ભારતના તાપ અને જળ વિદ્યુત મથકો વિષે લાખો.

૩. ફ્રાન્સની ક્રાંતિ નાં કારણો અને અસરો સમજાવો.

૩. અમેરિકન ક્રાંતિના કારણો ચર્ચો.

૪. ભારતના ભૌગોલિક સ્થાનનું મહત્વ સમજાવો અને ભારતની સીમા અને સરહદો વિષે ચર્ચા કરો.

અથવા

૪. ભારતના ખનીજો વિષે વિગતે માહિતી આપો.

૫. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ખાલીજગ્યા પૂરો.

- i. એશિયાની સૌથી મોટી ઓઈલ રીફાઈનરી _____ એ આવેલી છે.(જામનગર, કોચલી, મથુરા, ભરુચ)
- ii. _____ ભારતીય રાજ્ય સૌથી વધુ વીજળી મેળવે છે.(કેરળ, ગુજરાત, ઉત્તરપ્રદેશ, આસામ)
- iii. _____ એ ભારતનું સૌથી મોટું આંતરરાષ્ટ્રીય હવાઈ મથક છે. (મુન્દ્રા, કોલકાતા, મદ્રાસ, મુંબઈ)
- iv. _____ બંદર એ ભારતના પશ્ચિમ કિનારે આવેલું છે. (મુન્દ્રા, કોલકાતા, મદ્રાસ, મુંબઈ)
- v. _____ આંતરરાષ્ટ્રીય હવાઈ મથક ગુજરાત ખાતે આવેલું છે.(સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ, ઇન્દિરા ગાંધી, જવાહરલાલ નેહરુ, બાબા સાહેબ આંબેડકર)
- vi. ભારતનું એક માત્ર મુક્ત વ્યાપાર બંદર એ _____ ખાતે આવેલું છે.(રાજકોટ, પોરબંદર, કચ્છ, અમદાવાદ)
- vii. વિશાખાપટ્ટનમ બંદર એ ભારતના _____ સામુદ્રિક કિનારે આવેલું છે. (અરબ સમુદ્ર, કચ્છનો અખાત, ખંભાતનો અખાત, બંગાળનો ઉપસાગર)
- viii. ભારતનું રાજ્ય કે જેને સામુદ્રિક સીમા મળેલી નથી એ _____ છે.(કોલકાતા, અરુણાચલ પ્રદેશ, ગુજરાત, કેરળ)

(P.T.O)

EL04-2

- ix. _____ દેશ એ ભારતની જમીન સીમા પર આવેલો નથી. (અફઘાનિસ્તાન, શ્રી લંકા, પશ્ચિમ બંગાળ, મ્યાનમાર)
- x. _____ ખનીજ એ એટમિક પાવર માટે મહત્વની છે. (યુરેનિયમ, કોલસો, ક્લે, સોડીયમ)
- xi. ભારતનું સૌથી મોટું કુદરતી વાયુનું ક્ષેત્ર _____ માં આવેલું છે. (કંદહાર, ગાંધાર, હજીરા, રાંચી)
- xii. _____ રાજ્ય એ ગુજરાતની સીમા પર આવેલું નથી. (મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન, પંજાબ, મધ્યપ્રદેશ)
- xiii. ગુજરાતના દરિયા કિનારાની લંબાઈ _____ કી.મી. છે. (૧૬૦૦, ૧૬૧૬, ૧૭૦૦, ૧૬૧૭)
- xiv. ગુજરાતના _____ ક્ષેત્રમાંથી ફ્લોરસ્પાર મળે છે. (કડી, દાહોદ, આણંદ, ભાવનગર)
-

Time : 3 Hours]

- સૂચના: - (1) દરકે પ્રક્રમના ગુણ સરખા દો.
- (2) જરૂર જણાય ત્યાં સ્વચ્છ આકૃતિ દોરો.
- (3) પરીક્ષાધીરખો નક્કર આકૃતિનો ઉપયોગ કરી શકશો.
- ૧, ભારતીય નૌકા દળનો વિકાસ જણાવી, તેનું કાર્યક્ષેત્ર અને મહત્ત્વની વિગતે સર્ચા કરો. (14)
- અથવા
- ૧, ભારતીય નૌકાદળનો વિગતે પરિચય આપી, ભારતના તટ રક્ષણ દળની સર્ચા કરો.
- ૨, ભારતીય દુરદળની વિશેષતાઓ અને કામગીરી વિગતે સમજાવો. (14)
- અથવા
- ૨, ભારતીય દુરદળનો વિગતે પરિચય આપી, તેના લાકુકો વિમાનો, અને વિવિધ વિભાગોની કામગીરીની સર્ચા કરો.
- ૩, નાગરિક સંરક્ષણના પ્રકારો વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (14)
- અથવા
- ૩, નાગરિક સંરક્ષણ એટલે શું ? તેના કાર્યક્ષેત્રની વિગતે માહિતી આપો.
- ૪, સ-ચળવણી નકશો એટલે શું ? તેનો વિગતે પરિચય આપો. (14)
- અથવા
- ૪, ભૂમિ સંવેક્ષણના પ્રકારો જણાવી, સંકળ સંવેક્ષણના વિષે નોંધ લખો.
- ૫, (અ) એક-એ વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (07)
- ૧, દુરદળના પ્રલિકની સમજ આપો.
- ૨, નૌકાદળના પ્રાદેશિક વિભાગો જણાવો.
- ૩, નાગરિક સંરક્ષણનું માન્યું કલ્પો.
- ૪, પ્રમાણમાય એટલે શું ?
- ૫, નાગરિક સંરક્ષણના પ્રકારો જણાવો.
- ૬, એલ. એ. સી. નું પુરૂ નામ શું છે.
- ૭, ઉત્તર દિશા શોધવાની રીતો જણાવો.

५, (अ) नीचे आयेला विकल-चोमोथा योग्य विकल-य पसंद करे (०७)

(१) सर्वे अोकु धिन्डियानुं मुपय केन्द्र कयां आवेलुं छे.

(१) कलकत्ता, (२) मद्रास, (३) द्दुरादून (५) पूणा.

(२) रान्धना प्रहो पांथना वडाकोए कुय छे ?

(१) वडा प्रधान (२) राष्ट्रपति. (३) मुपयमंगी (५) संरक्षणा प्रधान.

(३) पी.टी.ओ. लक्ष्य विमान केरली मिनीट उडुयन करीशके छे.

(५) ५०. मिनीट, (२) अेठ कलाक. (३) आर कलाक (५) पांय कलाक.

(४) भारतना लडाकु हेलिकोप्टर कयां अनाववात्रां आवे छे.

(१) नासिक (२) कलकत्ता (३) कोधपूर (५) मुंअर्ध.

(५) भारतना सुवार्धदलनी शुरुआत कयारे दयलेली.

(१) १९७० (२) १९५० (३) १९२५ (५) १९४७.

(६) मधुराष्ट्रना नाडा प्रशिक्षणा केन्द्रनुं नाम आपो.

(१) मुंअर्ध (२) गोवा (३) वालसुरा, (५) अलंग.

(७) 'विशाखा परतनम्' डडवार्ड भारतना कया राज्यत्रां आवेलुं छे.

(१) ओरिस्सा (२) ओंध्रप्रदेश (३) कर्णाटक (५) गुजरात.

E413
English version

Elective :- 112

Organization of Indian Militair

Time :- 3.00 Hours

Max Marks :-

- Instruction :- (1) All Question carry equal Marks
(2) Draw neat and clean diagrams
(3) candidates can use stencils Map.

(1) Explain the development function and importance of Indian Navy in detail. (14)

OR

- (1) Introduce Indian Navy in detail and discuss about 'Coast Guard' of India.
(2) Explain in detail the characteristics and function of Indian Air force (14)

OR

- (2) Give the Introduction of Indian Airforce and discuss about its 'Fighter plane' and division function.
(3) Write a detailed note on the types of civil defence. (14)

OR

- (3) What is 'Civil Defence' ? Give detailed information about the function of it.
(4) What is the Topographical Map ? Give information of it. (14)

OR

- (4) Explain the types of land-surveying and write about chain-surveying.

over in one-two line. (07)

Symbol of Indian Airforce.

regional divisions of ~~stays~~

out a structure of civil defence.

is the scale?

the types of the civil defence.

is the full form of L.O.C.?

(7) G. the types to find out North direction.

(5) (B) Multiple Choice question (07)

(1) Where is the main center of survey of India.

(1) Kalkatta. (2) Madras (3) Deheradoun (4) Purna.

(2) Who is the head of three armed forces?

(1) Pmi minister (2) President of India.

(3) Chief minister (4) Defence minister.

(3) How many minutes P.T.A. Target Plane can fly?

(1) 40 Minutes (2) One Hours (3) 12 Hours (4) Five Hours.

(4) Where Indian 'fighter Helicopter' are made?

(1) Nasik (2) Kalkata (3) Jhodhapur (4) Bombay

(5) When was the beginning of Airforce in India?

(1) 1970 (2) 1950 (3) 1925 (4) 1947

(6) Give the name of Naval training center of Maharashtra.

(1) Bombay (2) Goa (3) Valasara (4) Alang.

(7) Vishakhapatnam port is situated in which state?

(1) Orissa (2) Andrapradesh (3) Karnataka (4) Gujarat.

B.A. (Sem.-II) Examination
EC-II 112
Defence Studies
May-2017

[Max. Marks : 35]

Time : 3 Hours]

Note:

(Organization of Indian Military)

- All questions carry equal marks.
- Draw neat diagram wherever necessary.

૧. ભારતીય નૌકા દળનો વિકાસ, કાર્યો અને મહત્વ ચર્ચો.

અથવા

૧. ભારતીય નૌકાદળની લાક્ષણિકતાઓ વિગતે ચર્ચો.

૨. ભારતીય હવાઈની લાક્ષણિકતાઓ વિગતે ચર્ચો.

અથવા

૨. ભારતીય હવાઈ દળની કામગીરી વિગતે સમજાવો.

૩. નાગરિક સંરક્ષણના પ્રકારો વિષે વિસ્તૃત નોંધ લાખો.

અથવા

૩. નાગરિક સંરક્ષણ એટલે શું? તેના કાર્યક્ષેત્રની વિગતે માહિતી આપો.

૪. ભૂમિ સર્વેક્ષણનાં પ્રકારો જણાવી સમપાટ સર્વેક્ષણ વિષે નોંધ લાખો.

અથવા

૪. સ્થળ વર્ણન નકશો એટલે શું? યુધ્ધમાં તેનું મહત્વ સમજાવો.

૫. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

- સમોચ્ચતામાન રેખા _____ રંગ થી દર્શાવાય છે. (લીલો, છીકણી, કાળો)
- હવાઈ દળના બાજ તરીકે _____ વિમાન ઓળખાય છે. (અજીત, મીગ-૨૯, મિરાજ)
- ઈસ્ટ ઇન્ડિયા કંપની દ્વારા _____ વર્ષમાં મરીન વિભાગની સ્થાપના કરવામાં આવી. (૧૮૬૨, ૧૭૬૨, ૧૯૬૨)
- જીલ્લા કક્ષાએ નાગરિક સંરક્ષણના અધ્યક્ષ _____ હોય છે. (સરપંચ, કલેક્ટર, ધારાસભ્ય)
- આઝાદ ભારતે સૌ પ્રથમ _____ ફિગેટનું ઉત્પાદન કરેલું. (નીલગીરી, ખુખરી, બેતવા)
- નૌકાદળના વડાને _____ કહે છે. (કેપ્ટન, એડમિરલ, મેજર)
- હવાઈ દળના વડાને _____ કહે છે. (એર ચીફ માર્શલ, એર ઓફિસર, સિગ્નલ મેન)

(P.T.O)

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

A. સર્વે ઓફ ઇન્ડિયાનું મુખ્ય કેન્દ્ર

i. કલકત્તા,	iii. દેહરાદુન
ii. મદ્રાસ	iv. કોચીન

B. ગુજરાતનું નૌકા પ્રશિક્ષણ કેન્દ્ર

i. પોરબંદર	iii. અલંગ
ii. વાલસુરા	iv. રાજકોટ

C. પી. ટી. એ. લક્ષ્ય વિમાન ઉડ્ડયન કરી શકે છે

i. ૪૦ મિનીટ	iii. ૧૨ કલ્લાક
ii. ૧ કલ્લાક	iv. ૧૩કલ્લાક

D. ભારતનું લડાકુ હેલીકોપ્ટર બને છે

i. નાસિક	iii. કલકત્તા
ii. જોધપુર	iv. નાગપુર

E. ભારતમાં હવાઈદળની શરૂઆત થઈ.

i. ૧૯૨૫	iii. ૧૯૫૦
ii. ૧૯૨૫	iv. ૧૯૭૦

F. ભારતના નૌકા યુધ્ધનાં જહાજોનું નિર્માણ

i. મદ્રાસ	iii. મુંબઈ
ii. વિજયવાડા	iv. ગુજરાત

G. એન.સી.સી. નો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય

i. ભ્રાતૃ ભાવના	iii. અનુશાસન
ii. એકતા	iv. દેશ પ્રેમ

E 449-3

Note:

- i. All questions carry equal marks.
- ii. Draw neat diagram wherever necessary.

1. Discuss the development, functions and relevance of Indian Navy.

Or

1. Discuss the characteristics of Indian Navy in detail.

2. Discuss the characteristics of Indian Air Wing in detail.

Or

2. Explain in detail the functions of Indian Air Wing.

3. Write a detailed note on the types of civil defence.

Or

3. What is civil defence? Give detailed information about the functions of it.

4. Explain the types of land-survey and write about Plain-Table- survey.

Or

4. What is topographical map? Explain its relevance in war.

5

(A) Choose right option and fill in the blanks.

- i. The contour lines are shown in _____ colour. (Green, Brown, Black)
- ii. The _____ aircraft is known as the eagle of the air force. (Ajit, Mig-29, MI raj)
- iii. In _____ year marine department was established by East India Company. (1862, 1762, 1962)
- iv. At district level the head of the civil defence is _____. (sarpanch, collector, Dhaarasabhy)
- v. Very first _____ Frigate was produced by free India. (Nilgiri, Khukhri, Betva)
- vi. Head of the Navy is called _____. (Caption, Admiral, Major)
- vii. The head of the Air Force is called _____. (Air chief marshal, Air Officer, Signal Man)

(P.T.O)

EL49-4

(B) Choose right option

A. The main headquarter of Survey Of India

i. Kolkata	iii. Dehradun
ii. Madras	iv. Cochin

B. The centre of Navy training of Gujarat

i. Porbandar	iii. Alang
ii. Valsura	iv. Rajkot

C. P. T. A. Target aircraft can fly for

i. 40 minute	iii. 12 hour
ii. 1 hour	iv. 13 hour

D. The Combat Helicopters are produced at

i. Nasik	iii. Kolkata
ii. Jodhpur	iv. Nagpur

E. The Air Force is started in India

i. 1825	iii. 1950
ii. 1925	iv. 1970

F. Navy war-ships are produced in India at

i. Madras	iii. Mumbai
ii. Vijayawada	iv. Gujarat

G. Principal motto of N.C.C.

i. Brotherhood	iii. Discipline
ii. Unity	iv. Patriotism
-